T001 A HÀM I 41-Kinh Tam Minh

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

497 KINH TAM MINH – TRƯỜNG A HÀM I

26. KINH TAM MINH1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi nöôùc Caâu-taùt-la, du haønh nhaân gian, cuøng vôùi chuùng Ñaïi Tyø-kheo moät ngaøn hai traêm naêm möôi ngöôøi, ñeán Y-xa- naêng-giaø-la, thoân Baø-la-moân ôû Caâu-taùt-la. Ngaøi nghæ ñeâm trong röøng Y- xa.2 Baáy giôø, coù Baø-la-moân teân Phaát-giaø-la-sa-la, Baø-la-moân teân Ña-leâ-xa , coù duyeân söï neân cuøng ñeán thoân Y-xa-naêng-giaø-la. Baø-la-moân 3

Phaát-giaø-la-sa-la naøy, töø baûy ñôøi nay cha meï chaân chaùnh khoâng bò ngöôøi khinh cheâ, tuïng ñoïc thoâng suoát ba boä dò ñieån, coù khaû naêng phaân tích caùc loaïi kinh thö, laïi gioûi pheùp xem töôùng ñaïi nhaân, quaùn saùt caùt hung, teá töï nghi leã. OÂng coù naêm traêm ñeä töû, daïy doã khoâng boû pheá. Trong soá ñoù coù moät ñeä töû teân Baø-taát-tra4, töø baûy ñôøi nay cha meï chaân chaùnh khoâng bò ngöôøi khinh cheâ, tuïng ñoïc thoâng suoát ba boä dò ñieån, coù khaû naêng phaân tích caùc loaïi kinh thö, laïi gioûi pheùp xem töôùng ñaïi nhaân, quaùn saùt caùt hung, teá töï nghi leã; cuõng coù naêm traêm ñeä töû, daïy doã khoâng boû pheá. Baø-la-moân Ña-leâ-xa cuõng töø baûy ñôøi nay cha meï chaân chaùnh khoâng bò ngöôøi khinh cheâ, tuïng ñoïc thoâng suoát ba boä dò ñieån, coù khaû naêng phaân tích caùc loaïi kinh thö, cuõng gioûi pheùp xem töôùng ñaïi nhaân, quaùn saùt caùt hung, teá töï nghi leã. OÂng cuõng coù naêm traêm ñeä töû, daïy doã

1.

Baûn Haùn, Phaät Thuyeát Tröôøng A-haøm, “Ñeä tam phaàn, Tam Minh kinh Ñeä thaát”, Ñaïi

I, tr. 104c. Töông ñöông Paøli, D. 13, Dig i. 13 Tevijja-Sutta.

2.

Xem kinh soá 20 “A-ma-truù”. Baûn Paøli, Phaät truù taïi Manasaøkaæa, beân bôø soâng

Aciravatì. Chuùng Tyø-kheo naêm traêm ngöôøi.

3.

Phaá t-giaø- la-sa-la , ñöôïc ñeà caäp trong kinh soá 20 “A-ma-truù”; Paøli: Pokkharasaøti; Ña-leâ-xa ; Paøli: Taørukkha. Baûn Paøli coøn keå theâm: Jaøòussoni,

Todeyya.

4.

Baø-taát-tra; Paøli: Vaøseæææha. Xem cht.3, kinh soá 5 “Tieåu duyeân”.

khoâng boû pheá. Trong soá ñoù coù moät ñeä töû teân Phaû-la-ñoïa5 töø baûy ñôøi nay cha meï chaân chaùnh khoâng bò ngöôøi khinh cheâ, tuïng ñoïc thoâng suoát ba boä dò ñieån, coù khaû naêng phaân tích caùc loaïi kinh thö, laïi gioûi pheùp xem

töôùng ñaïi nhaân, quaùn saùt caùt hung, teá töï nghi leã; cuõng coù naêm traêm ñeä töû, daïy doã khoâng boû pheá. Luù c baá y giôø , Baø - taá t -tra vaø Phaû - la-ñoï a , hai ngöôø i vaø o luù c taû ng saù ng ñi ñeá n khu vöôø n cuø ng nhau baø n luaä n. Baø - taá t -tra noù i vôù i Phaû - la-ñoï a : “Con ñöôøng cuûa ta chaân chaùnh, coù khaû naêng xuaát yeáu, daãn ñeán Phaïm thieân. Ñoù laø ñieàu maø Ñaïi sö Phaát-giaø-la-sa-la Baø-la-moân daïy.” Phaû-la-ñoïa laïi noùi: “Con ñöôøng cuûa ta chaân chaùnh, coù khaû naêng xuaát yeáu, daãn ñeán Phaïm thieân. Ñoù laø ñieàu maø Ñaïi sö Ña-leâ-xa Baø-la-moân daïy.” Nhö vaäy, Baø-taát-tra ba laàn töï khen ñaïo mình chaân chaùnh. Phaû-la- ñoïa cuõng ba laàn töï khen ñaïo mình chaân chaùnh. Hai ngöôøi cuøng baøn luaän maø khoâng theå quyeát ñònh. Roài Baø-taát-tra noùi vôùi Phaû-la-ñoïa raèng: “Ta nghe noùi Sa-moân Cuø-ñaøm, con nhaø doøng hoï Thích, xuaát gia vaø ñaõ thaønh ñaïo, ôû Caâu-taùt-la, du haønh nhaân gian, nay ñang nghæ taïi röøng Y-xa- naêng-giaø-la. Ngaøi coù tieáng taêm lôùn, löu truyeàn khaép thieân haï, raèng, Ngaøi laø Baäc Nhö Lai, Chí Chaân, Ñaúng Chaùnh Giaùc, ñaày ñuû möôøi hieäu, ôû giöõa chö Thieân, ngöôøi ñôøi, Sa-moân, Baø-la-moân, töï mình chöùng ngoä, roài thuyeát phaùp cho ngöôøi khaùc; lôøi noùi khoaûng ñaàu, khoaûng giöõa, khoaûng cuoái thaûy ñeàu chaân chaùnh, nghóa vò ñaày ñuû, phaïm haïnh thanh tònh. Baäc Chaân Nhaân nhö vaäy, ta neân ñeán thaêm vieáng. Ta nghe noùi Sa-moân Cuø-ñaøm kia bieát con ñöôøng Phaïm thieân, coù theå giaûng thuyeát cho ngöôøi. Ngaøi thöôøng noùi chuyeän, trao ñoåi vôùi Phaïm thieân. Chuùng ta haõy cuøng nhau ñi ñeán Cuø-ñaøm

5. Phaû-la-ñoïa; Paøli: Bhaøradva. Xem cht. 3, kinh soá 5 “Tieåu duyeân”.

499 KINH TAM MINH – TRƯỜNG A HÀM I ñeå giaûi quyeát yù nghóa naøy. Neáu Sa-moân coù noùi ñieàu gì, chuùng ta seõ vaâng nhôù.” Baáy giôø, Baø-taát-tra vaø Phaû-la-ñoïa, hai ngöôøi theo nhau ñi vaøo röøng Y-xa-naêng-giaø-la, ñeán choã Theá Toân, chaøo hoûi xong, ngoài xuoáng moät beân. Theá Toân bieát yù nghó trong loøng hai ngöôøi, beøn hoûi Baø-taát-tra: “Caùc ngöôi hai ngöôøi vaøo luùc taûng saùng ñi vaøo khu vöôøn, cuøng nhau thaûo luaän nhö vaäy, cuøng baøi baùc laãn nhau. Moät ngöôøi noùi: ‘Con ñöôøng cuûa ta chaân chaùnh, coù khaû naêng xuaát yeáu, daãn ñeán Phaïm thieân. Ñoù laø ñieàu maø Ñaïi sö Phaát-giaø-la-sa-la Baø-la-moân daïy.’ Ngöôøi kia noùi: ‘Con ñöôøng cuûa ta chaân chaùnh, coù khaû naêng xuaát yeáu, daãn ñeán Phaïm thieân. Ñoù laø ñieàu maø Ñaïi sö Ña-leâ-xa Baø-la-moân daïy.’ Nhö vaäy ba laàn, caùc ngöôi baøi baùc nhau. Coù söï vieäc nhö vaäy khoâng?” Baø-taát-tra vaø Phaû-la-ñoïa khi nghe lôøi naøy cuûa Phaät thaûy ñeàu kinh ngaïc, loâng toùc döïng ñöùng, trong loøng nghó thaàm: ‘Sa-moân Cuø-ñaøm coù ñaïi thaàn ñöùc, bieát trong taâm ngöôøi. Nhöõng ñieàu maø chuùng ta muoán thaûo luaän, Sa-moân Cuø-ñaøm ñaõ noùi tröôùc roài. Roài Baø-taát-tra baïch Phaät: “Con ñöôøng naøy vaø con ñöôøng kia, ñeàu töï xöng laø chaân chaùnh, ñeàu coù khaû naêng xuaát yeáu, daãn ñeán Phaïm thieân. Ñieàu maø Baø-la-moân Phaát-giaø-la- sa-la noùi ñuùng hay ñieàu maø Ña-leâ-xa noùi ñuùng?” Phaät noùi: “Giaû söû, Baø-taát-tra, con ñöôøng naøy, con ñöôøng kia ñeàu chaân chaùnh, xuaát yeáu, daãn ñeán Phaïm thieân, caùc ngöôi sao laïi ñi vaøo khu vöôøn luùc taûng saùng maø baøi baùc laãn nhau, cho ñeán ba laàn?”

Baø-taát-tra baïch Phaät: “Coù nhöõng Baø-la-moân thoâng ba minh6 giaûng thuyeát caùc con ñöôøng

6. Tam minh Baø-la-moân ; Paøli: tevijja-braøhmaòa, Baø-la-moân tinh thoâng ba boä Veda.

khaùc nhau, con ñöôøng töï taïi duïc, con ñöôøng töï taùc, con ñöôøng Phaïm thieân. Caû ba con ñöôøng aáy ñeàu daãn ñeán Phaïm thieân7. Cuõng nhö nhöõng con ñöôøng trong xoùm, taát caû ñeàu daãn veà thaønh, caùc Baø-la-moân tuy noùi nhöõng con ñöôøng khaùc nhau, nhöng ñeàu höôùng ñeán Phaïm thieân.” Phaät hoûi Baø-taát-tra: “Coù phaûi caùc con ñöôøng kia thaûy ñeàu thuù höôùng Phaïm thieân?” Ñaùp: “Thaûy ñeàu thuù höôùng”. Phaät laëp laïi caâu hoûi ba laàn: “Coù phaûi caùc con ñöôøng kia thaûy ñeàu thuù höôùng Phaïm thieân?” Ñaùp: “Thaûy ñeàu thuù höôùng”. Theá Toân sau khi ñaõ xaùc ñònh lôøi aáy roài, beøn hoûi Baø-taát-tra: “Theá naøo, trong soá caùc Baø-la-moân thoâng tam minh coù ai ñaõ töøng thaáy Phaïm thieân chöa?” Ñaùp: “Khoâng coù ai thaáy”. “Theá naøo, Baø-taát-tra, tieân sö cuûa Baø-la-moân thoâng tam minh coù töøng thaáy Phaïm thieân chöa?” Ñaùp: “Khoâng ai thaáy”. “Theá naøo, Baø-taát-tra, caùc Baø-la-moân kyø cöïu, caùc tieân nhaân thoâng tam minh thôøi coå, ñoïc tuïng thoâng suoát, coù theå thuyeát cho ngöôøi khaùc nghe caùc taùn tuïng coå, caùc ca vònh, thi thö, nhöõng vò coù teân laø A-tra-ma Baø-la-moân, Baø-ma-ñeà-baø Baø-la-moân, Tyø-baø-thaåm-tra Baø-la-moân, Y-ni- la-tö Baø-la-moân, Xaø-baø-ñeà-giaø Baø-la-moân, Baø-baø-taát Baø-la-moân, Ca- dieäp Baø-la-moân, A-laâu-na Baø-la-moân, Cuø-ñaøm-ma Baø-la-moân, Thuû-chæ Baø-la-moân, Baø-la-toån-ñaø Baø-la-moân8; nhöõng vò naøy coù ñöôïc thaáy Phaïm thieân khoâng?” Ñaùp: “Khoâng coù ai thaáy”. Phaät noùi: “Neáu Baø-la-moân thoâng tam minh kia khoâng thaáy Phaïm thieân, tieân sö cuûa Baø-la-moân thoâng tam minh cuõng khoâng thaáy Phaïm thieân, caùc Baø-la- moân thoâng tam minh, nhöõng cöïu tieân nhaân, nhö A-tra-ma v.v..., cuõng khoâng moät ai thaáy Phaïm thieân, theá thì bieát raèng nhöõng ñieàu maø Baø-la-

7.

D.13 (Dig I 13 tr. 200) khoâng keå teân caùc hoïc thuyeát, maø keå teân caùc ngöôøi ñeà xöôùng: Addhaøriyaø, Tittiriyaø, Chandoka, Chandavaø.

8.

Danh saùch caùc Baø-la-moân coå: xem kinh soá 20 “A-ma-truù”, cht.89.

501 KINH TAM MINH – TRƯỜNG A HÀM I moân thoâng tam minh noùi khoâng phaûi laø söï thaät9.” Phaät laïi noùi vôùi Baø-taát-tra: “Nhö coù moät ngöôøi daâm, noùi raèng: ‘Toâi cuøng vôùi ngöôøi nöõ ñeïp ñeõ kia thoâng giao, ca ngôïi daâm phaùp.’ Nhöõng ngöôøi khaùc lieàn hoûi: ‘OÂng coù bieát ngöôøi nöõ aáy khoâng? Coâ aáy ôû ñaâu? Phöông Ñoâng, phöông Taây, phöông Nam, hay phöông Baéc?’ Ñaùp: ‘Khoâng bieát.’ Laïi hoûi: ‘OÂng coù bieát ñaát, ñai, thaønh aáp, choøm xoùm maø ngöôøi nöõ aáy ôû khoâng?’ Ñaùp: ‘Khoâng bieát.’Laïi hoûi: ‘OÂng coù bieát cha meï coâ aáy teân gì khoâng?’ Ñaùp: ‘Khoâng bieát.’ Laïi hoûi: ‘OÂng coù bieát ngöôøi nöõ aáy laø Saùt-lî, hay Baø-la- moân, hay Cö só, hay Thuû-ñaø-la khoâng?’ Ñaùp: ‘Khoâng.’ Laïi hoûi:

‘OÂng coù bieát ngöôøi nöõ aáy cao hay thaáp, maäp hay gaày, ñen hay traéng, ñeïp hay xaáu khoâng?’ Ñaùp: ‘Khoâng.’ Theá naøo, Baø-taát-tra, söï ca ngôïi cuûa ngöôøi kia coù phaûi söï thaät khoâng?” Ñaùp: “Khoâng thaät”. “Nhö vaäy, Baø-taát-tra, nhöõng ñieàu maø Baø-la-moân thoâng tam minh noùi cuõng nhö vaäy, khoâng coù söï thaät. Theá naøo, Baø-taát-tra, Baø-la-moân thoâng tam minh cuûa ngöôi thaáy nôi choán maø maët trôøi, maët traêng moïc, laën, du haønh, chaép tay cuùng döôøng vaø coù theå noùi nhö vaày: ‘Con ñöôøng naøy chaân chaùnh, coù theå daãn ñeán xuaát yeáu, ñeán choã maët trôøi, maët traêng’ ñöôïc chaêng?” Ñaùp: “Thaät vaäy, Baø-la-moân thoâng tam minh thaáy nôi choán maø maët trôøi, maët traêng moïc, laën, du haønh, chaép tay cuùng döôøng, nhöng khoâng theå noùi nhö vaày: ‘Con ñöôøng naøy chaân chaùnh, coù theå daãn ñeán xuaát yeáu, ñeán choã maët trôøi, maët traêng.’” Phaät noùi: “Nhö vaäy, Baø-taát-tra, Baø-la-moân thoâng tam minh thaáy nôi choán maø maët trôøi, maët traêng moïc, laën, du haønh, chaép tay cuùng döôøng, nhöng khoâng theå noùi nhö vaày: ‘Con ñöôøng naøy chaân chaùnh, coù theå daãn ñeán xuaát yeáu, ñeán choã maët trôøi, maët traêng.’ Nhöng laïi thöôøng chaép tay cuùng döôøng cung kính, haù khoâng phaûi laø hö doái sao?” Ñaùp: “Thaät vaäy, thöa Cuø-ñaøm, kia thaät söï hö doái”. Phaät noùi: “Ví nhö coù ngöôøi döïng thang nôi khoaûng ñaát troáng; nhöõng ngöôøi khaùc hoûi: ‘Ngöôi baéc thang laøm

9. Sôû thuyeát phi thaät, D.13 sñd.: appaøæihìrakataø, lôøi noùi ngu ngoác.

gì?’ Ñaùp: ‘Toâi muoán leân nhaø treân’. Hoûi: ‘Nhaø ôû choã naøo? Ñoâng, hay Taây, hay Nam, hay Baéc?’ Ñaùp raèng: ‘Khoâng bieát.’ Theá naøo, Baø-taát-tra, ngöôøi aáy döïng thang ñeå leân nhaø, haù khoâng phaûi laø hö doái sao?’ Ñaùp: ‘Thaät vaäy, kia thaät söï hö doái’. Phaät noùi: “Baø-la-moân thoâng tam minh cuõng vaäy, hö doái khoâng thaät. “Baø-taát-tra, naêm duïc khieát tònh, raát ñaùng yeâu thích10. Nhöõng gì laø naêm? Maét thaáy saéc, raát ñaùng yeâu thích. Tai nghe tieáng, muõi ngöûi höông, löôõ i neá m vò, thaâ n xuù c chaï m , raá t ñaù n g yeâ u thích, ôû trong phaù p Hieàn thaùnh cuûa Ta, ñöôïc goïi laø dính maéc, laø troùi buoäc, laø xieàng xích. Baø-la-moân thoâng tam minh kia bò nhieãm bôûi naêm duïc, aùi duïc dính chaët, nhöng khoâng thaáy loãi laàm, khoâng bieát loái xuaát yeáu. Kia ñaõ bò naêm duïc troùi buoäc, giaû söû coù phuïng söï nhaät, nguyeät, thuûy, hoûa vaø xöôù n g leâ n raè n g: ‘Xin tieá p ñôõ toâ i sanh leâ n Phaï m thieâ n .’ Khoâ n g coù tröôøng hôïp aáy. Ví nhö con soâng A-di-la11, coù möùc nöôùc ngang bôø12. Coù ngöôøi ôû bôø beân naøy, mình bò quaán chaët, keâu suoâng bôø beân kia raèng: ‘Laïi ñaây, ñöa toâi sang.’ Bôø kia coù ñeán ñöa ngöôøi aáy sang khoâng?” Ñaùp: “Khoâng”. “Baø-taát-tra, naêm duïc khieát tònh, raát ñaùng yeâu thích, ôû trong phaùp Hieàn thaùnh cuûa Ta, ñöôïc goïi laø dính maéc, laø troùi buoäc, laø xieàng xích. Baø-la-moân thoâng tam minh kia bò nhieãm bôûi naêm duïc, aùi duïc dính chaët, nhöng khoâng thaáy loãi laàm, khoâng bieát loái xuaát yeáu. Kia ñaõ bò naêm duïc troùi buoäc, giaû söû coù phuïng söï nhaät, nguyeät, thuûy, hoûa vaø xöôùng leân raèng: ‘Xin tieáp ñôõ toâi sanh leân Phaïm thieân’, thì cuõng gioáng nhö vaäy. Troïn khoâng theå xaûy ra.

10. D. 13 sñd.: (...) ime kaøma-guòaø ariyassa vinaye anduøti pi vuccanti, bandhanan ti pi vuccanti, naêm phaåm chaát cuûa duïc naøy, trong luaät cuûa Thaùnh, ñöôïc goïi laø xieàng xích, laø troùi buoäc. 11. A-di-la haø , teân soâng, moät trong naêm soâng lôùn; caùc phieân aâm khaùc: A- trí-la-phieät-ñeå, Y-la-baït-ñeà, A-di-na-hoøa-ñeà; Paøli: Aciravatì. 12. D. 13: Aciravatì nadì puøraø udakassa samatittikaø kaøkapeyyaø: con soâng Aciravatì ñaày vôùi löôïng nöôùc traøn bôø, con quaï coù theå uoáng.

503 KINH TAM MINH – TRƯỜNG A HÀM I “Baø-taát-tra, ví nhö con soâng A-di-la, nöôùc traøn ngang bôø, con quaï coù theå uoáng ñöôïc. Coù ngöôøi muoán sang, khoâng baèng vaøo söùc cuûa tay chaân, thaân mình, khoâng nhaân thuyeàn beø, maø coù theå sang ñöôïc khoâng?” Ñaùp: “Khoâng”. “Baø-taát-tra, Baø-la-moân thoâng tam minh cuõng vaäy, khoâng tu haïnh thanh tònh cuûa Sa-moân, laïi tu theo haïnh khoâng thanh tònh cuûa ñaïo khaùc, maø muoán caàu sanh Phaïm thieân, khoâng coù tröôøng hôïp ñoù. “Baø-taát-tra, cuõng nhö nöôùc trong nuùi voït maïnh ra, cuoán troâi khaù nhieàu nhaân daân, vaû laïi khoâng coù thuyeàn, beø, cuõng khoâng coù caàu beán. Ngöôøi kia nghó thaàm: ‘Ta neân thaâu löôïm thaät nhieàu coû vaø caây, buoäc thaønh chieác beø thaät chaéc chaén, roài baèng söùc cuûa thaân mình maø sang bôø moät caùch an oån. Baø-taát-tra, cuõng vaäy, neáu Tyø-kheo xaû haïnh baát tònh phi Sa-moân, tu haønh phaïm haïnh thanh tònh cuûa Sa-moân, muoán sanh Phaïm thieân; tröôøng hôïp aáy coù xaûy ra. “Theá naøo, Baø-taát-tra, Phaïm thieân coù nhueá taâm13 hay khoâng coù nhueá taâm?” Ñaùp: “Khoâng coù nhueá taâm”. Laïi hoûi: “Baø-la-moân thoâng tam minh coù nhueá taâm hay khoâng coù nhueá taâm?” Ñaùp: “Coù nhueá taâm”. “Baø-taát-tra, Phaïm thieân khoâng coù nhueá taâm. Baø-la-moân thoâng tam minh coù nhueá taâm. Nhueá taâm vaø khoâng nhueá taâm khoâng cuøng soáng chung, khoâng cuøng giaûi thoaùt, khoâng thuù höôùng ñeán nhau.14 Vaäy Phaïm thieân vaø Baø-la-moân khoâng soáng chung. “Theá naøo, Baø-taát-tra, Phaïm thieân coù saân taâm, hay khoâng coù saân

13.

Nhueá taâm, xem cht.16.

14.

Haùn: baát coäng ñoàng, baát caâu giaûi thoaùt, baát töông thuù höôùng ; D.13: (...) saddhiö saösandati sametìti? no h’idaö (...), coù töông giao, coù töông ñoàng khoâng? Khoâng.

taâm .”15

Ñaùp: “Khoâng coù saân taâm”. Laïi hoûi: “Baø-la-moân thoâng tam minh coù saân taâm, hay khoâng coù saân taâm?” Ñaùp: “Coù saân taâm.” “Baø-taát-tra, Phaïm thieân khoâng coù saân taâm. Baø-la-moân thoâng tam minh coù saân taâm. Saân taâm vaø khoâng saân taâm khoâng cuøng soáng chung, khoâng cuøng giaûi thoaùt, khoâng thuù höôùng ñeán nhau. Vaäy Phaïm thieân vaø Baø-la-moân khoâng soáng chung. “Theá naøo, Baø-taát-tra, Phaïm thieân coù haän taâm, hay khoâng coù haän taâm ?” 16

Ñaùp: “Khoâng coù haän taâm.” Laïi hoûi: “Baø-la-moân thoâng tam minh coù haän taâm, hay khoâng coù haän taâm? Ñaùp: “Coù haän taâm”. Phaät noùi: “Phaïm thieân khoâng coù saân taâm. Baø-la-moân thoâng tam minh coù saân taâm. Saân taâm vaø khoâng saân taâm khoâng cuøng soáng chung, khoâng cuøng giaûi thoaùt, khoâng thuù höôùng ñeán nhau. Vaäy Phaïm thieân vaø Baø-la-moân khoâng soáng chung. “Theá naøo, Baø-taát-tra, Phaïm thieân coù gia thuoäc, saûn nghieäp khoâng17?” Ñaùp: “Khoâng” Laïi hoûi: “Baø-la-moân tam minh coù gia thuoäc, saûn nghieäp khoâng?” Ñaùp: “Coù”. Phaät noùi: “Phaïm thieân khoâng coù gia thuoäc, saûn nghieäp. Baø-la-moân thoâng tam minh coù gia thuoäc, saûn nghieäp. Ngöôøi coù gia thuoäc, saûn nghieäp vaø ngöôøi khoâng gia thuoäc, saûn nghieäp khoâng cuøng soáng chung, khoâng cuøng

15. Saân taâm, xem cht.16. 16. Baûn Paøli, D.13, sñd.: lieät keâ hai traïng thaùi saân: savera-citta, taâm coù oaùn haän, thuø nghòch; savyaøpajjha-citta, taâm coù caùc haïi, coù yù muoán gaây haïi cho ngöôøi. 17. Gia thuoäc saûn nghieäp, coù theå Paøli (D.13): sapariggaha, coù sôû höõu, coù theâ thieáp.

505 KINH TAM MINH – TRƯỜNG A HÀM I giaûi thoaùt, khoâng thuù höôùng ñeán nhau. Vaäy Phaïm thieân vaø Baø-la-moân khoâng soáng chung. “Theá naøo, Baø-taát-tra, Phaïm thieân coù ñöôïc töï taïi hay khoâng ñöôïc töï taïi18?” Ñaùp: “Ñöôïc töï taïi”. Laïi hoûi: “Baø-la-moân tam minh coù ñöôïc töï taïi, hay khoâng ñöôïc töï taïi? Ñaùp: “Khoâng ñöôïc töï taïi”. Phaät noùi: “Phaïm thieân ñöôïc töï taïi. Baø-la-moân thoâng tam minh khoâng ñöôïc töï taïi. Ngöôøi ñöôïc töï taïi vaø ngöôøi khoâng ñöôïc töï taïi cuøng soáng chung, khoâng cuøng giaûi thoaùt, khoâng thuù höôùng ñeán nhau. Vaäy Phaïm thieân vaø Baø-la-moân khoâng soáng chung.” Phaät laïi noùi: “Baø-la-moân tam minh kia, giaû söû coù ngöôøi ñeán hoûi yù nghóa saâu xa, khoâng theå traû lôøi ñaày ñuû, coù thaät nhö vaäy khoâng?” Ñaùp: “Thaät nhö vaäy”. Baáy giôø, Baø-taát-tra vaø Phaû-la-ñoïa, hai ngöôøi ñeàu baïch Phaät raèng: “Haõy gaùc qua moät beân caùc ñeà taøi khaùc. Toâi nghe Sa-moân Cuø-ñaøm bieát roõ con ñöôøng Phaïm thieân19, coù theå giaûng thuyeát ñieàu ñoù cho ngöôøi khaùc; laïi ñaõ cuøng Phaïm thieân gaëp gôõ, qua laïi chuyeän troø. Cuùi mong Sa- moân Cuø-ñaøm vì loøng töø maãn, xin thuyeát con ñöôøng Phaïm thieân, xin khai thò, phoâ dieãn.” Phaät noùi vôùi Baø-taát-tra: “Ta nay hoûi ngöôi. Haõy tuøy yù traû lôøi. Theá naøo, Baø-taát-tra, nöôùc Taâm nieäm20 kia caùch ñaây gaàn xa?” Ñaùp: “Gaàn”. “Giaû söû coù ngöôøi sanh tröôû ng ôû nöôù c naø y ñöôïc ngöôø i khaùc hoû i

18. Töï taïi, Paøli: vasavattin, ngöôøi coù quyeàn löïc chi phoái. 19. Haùn: minh thöù c Phaïm thieân ñaïo ; D.13: Brahmaønaö sahavyataøya maggaö jaønaø tìti: ngaøi bieá t roõ con ñöôøng daãn ñeán coäng truù (laøm baïn) vôùi Phaïm thieân. 20. Taâm nieäm quoác , dòch nghóa ñòa danh Manasaøkaæa. Baûn Haùn noùi laø quoác, nhöng D.13: Manasaøkaæaö naøma Kosalaønaö braøhmaòa-gamo: laøng Baø-la-moân ôû Kosala teân laø Manasaøkaæa.

ñöôø n g ñi ñeá n nöôù c naø y . Theá naø o , Baø -taá t -tra, ngöôø i sanh tröôûng ôû nöôùc aáy traû lôøi ñöôøng ñi cho ngöôøi hoûi kia, haù coù ñaùng nghi ngôø chaên g?”

Ñaùp: “Khoâng nghi. Vì sao? Vì y sanh tröôûng ôû nöôùc naøy”. Phaät noùi: “Duø cho ngöôøi sanh tröôûng ôû nöôùc naøy kia cuõng coù theå ñaùng nghi ngôø, nhöng neáu coù ngöôøi hoûi Ta veà con ñöôøng Phaïm thieân, khoâng coù ñieàu gì nghi ngôø. Vì sao? Ta ñaõ töøng nhieàu laàn noùi veà con ñöôøng Phaïm thieân aáy.” Baø-taát-tra vaø Phaû-la-ñoïa, caû hai cuøng baïch Phaät: “Haõy gaùc qua moät beân caùc ñeà taøi khaùc. Toâi nghe Sa-moân Cuø-ñaøm bieát roõ con ñöôøng Phaïm thieân, coù theå giaûng thuyeát ñieàu ñoù cho ngöôøi khaùc; laïi ñaõ cuøng Phaïm thieân gaëp gôõ, qua laïi chuyeän troø. Cuùi mong Sa- moân Cuø-ñaøm vì loøng töø maãn, xin thuyeát con ñöôøng Phaïm thieân, xin khai thò, phoâ dieãn.” Phaät noùi: “Haõy laéng nghe, haõy suy ngaãm kyõ. Ta seõ noùi cho ngöôi nghe.” Ñaùp: “Kính vaâng. Xin vui loøng ñöôïc nghe.” Phaät noùi: “Neáu Nhö Lai, Chí Chaân, Ñaúng Chaùnh Giaùc xuaát hieän ôû ñôøi, ñaày ñuû möôøi hieäu, cho ñeán, Töù thieàn, ôû ngay trong ñôøi naøy maø höôûng thoï an laïc. Vì sao? AÁy do tinh caàn, chuyeân nieäm khoâng queân, öa soáng moät mình nôi thanh vaéng, khoâng buoâng lung vaäy. Vò aáy vôùi Töø taâm traøn khaép moät phöông; caùc phöông khaùc cuõng vaäy, roäng khaép khoâng bieân teá, khoâng hai, voâ löôïng, khoâng haän, voâ haïi21, du hí vôùi taâm aáy vaø höôûng thoï an laïc22. Bi, Hyû, Xaû taâm bieán maõn moät phöông, phöông khaùc cuõng vaäy, roäng khaép khoâng bieân teá, khoâng hai, voâ löôïng, khoâng keát haän, khoâng coù yù naõo haïi23, du hí vôùi taâm aáy vaø höôûng thoï an laïc. “Theá naøo, Baø-taát-tra, Phaïm thieân coù nhueá taâm khoâng?” Ñaùp: “Khoâng”.

21. Tham chieáu, D.13. (...) mettaø-sahagayena cetasaø vipulena mahaggatena appamaøòa avereòa avyaøpajjena pharitvaø, laøm traøn ñaày vôùi taâm song haønh vôùi töø, roäng lôùn, bao la, khoâng löôïng, khoâng haän, khoâng aùc haïi. 22. Haùn: du hí thöû taâm nhi töï ngoä laïc . 23. Ñoái chieáu ñoaïn treân, xem cht. 22.

507 KINH TAM MINH – TRƯỜNG A HÀM I Laïi hoûi: “Tyø-kheo haønh Töø taâm coù nhueá taâm, hay khoâng coù nhueá taâm?” Ñaùp: “Khoâng coù nhueá taâm”. Phaät noùi: “Phaïm thieân khoâng coù nhueá taâm. Tyø-kheo haønh Töø taâm khoâng coù nhueá taâm. Khoâng nhueá taâm vaø khoâng nhueá taâm cuøng höôùng ñeán nhau, ñoàng giaûi thoaùt. Vì vaäy, Phaïm thieân vaø Tyø-kheo cuøng soáng chung.24 “Theá naøo, Baø-taát-tra, Phaïm thieân coù saân taâm, hay khoâng coù saân taâm?” Ñaùp: “Khoâng”. Laïi hoûi: “Tyø-kheo haønh Töø taâm coù saân taâm, hay khoâng coù saân taâm?” Ñaùp: “Khoâng coù saân taâm”. Phaät noùi: “Phaïm thieân khoâng coù saân taâm. Tyø-kheo haønh Töø taâm khoâng coù saân taâm. Khoâng saân taâm vaø khoâng saân taâm cuøng höôùng ñeán nhau, ñoàng giaûi thoaùt. Vì vaäy, Phaïm thieân vaø Tyø-kheo cuøng soáng chung. “Theá naøo, Baø-taát-tra, Phaïm thieân coù haän taâm, hay khoâng coù haän taâm?” Ñaùp: “Khoâng”. Laïi hoûi: “Tyø-kheo haønh Töø taâm coù haän taâm, hay khoâng coù haän taâm?” Ñaùp: “Khoâng coù haän taâm”. Phaät noùi: “Phaïm thieân khoâng coù haän taâm. Tyø-kheo haønh Töø taâm khoâng coù haän taâm. Khoâng haän taâm vaø khoâng haän taâm cuøng höôùng ñeán nhau, ñoàng giaûi thoaùt. Vì vaäy, Phaïm thieân vaø Tyø-kheo cuøng soáng chung. “Theá naøo, Baø-taát-tra, Phaïm thieân coù gia thuoäc saûn nghieäp hay khoâng?” Ñaùp:

“Khoâng”. Laïi hoûi: “Tyø-kheo haønh Töø taâm coù gia thuoäc, saûn nghieäp hay khoâng?” Ñaùp: “Khoâng coù gia thuoäc, saûn nghieäp”. Phaät noùi:

24. Caâu coäng ñoàng; Paøli, D.13: sahavyuøpago bhavissati, seõ soáng chung vôùi nhau.

“Phaïm thieân khoâng coù gia thuoäc, saûn nghieäp. Tyø-kheo haønh Töø taâm khoâng coù gia thuoäc, saûn nghieäp. Khoâng gia thuoäc, saûn nghieäp vaø khoâng gia thuoäc saûn nghieäp cuøng höôùng ñeán nhau, ñoàng giaûi thoaùt. Vì vaäy, Phaïm thieân vaø Tyø-kheo cuøng soáng chung. “Theá naøo, Baø-taát-tra, Phaïm thieân coù ñöôïc töï taïi khoâng?” Ñaùp: “Ñöôïc töï taïi”. Laïi hoûi: “Tyø-kheo haønh Töø taâm coù ñöôïc töï taïi khoâng?” Ñaùp: “Ñöôïc töï taïi”. Phaät noùi: “Phaïm thieân ñöôïc töï taïi. Tyø-kheo haønh Töø taâm ñöôïc töï taïi. Ñöôïc töï taïi vaø ñöôïc töï taïi cuøng höôùng ñeán nhau, ñoàng giaûi thoaùt. Vì vaäy, Phaïm thieân vaø Tyø-kheo cuøng soáng chung.” Phaät laïi noùi vôùi Baø-taát-tra: “Neân bieát, Tyø-kheo haønh Töø taâm, khi thaân hoaïi maïng chung, trong khoaûnh khaéc nhö muõi teân ñöôïc baén ñi, sanh leân Phaïm thieân.” Khi Phaät noùi kinh naøy, Baø-taát-tra vaø Phaû-la-ñoïa ngay treân choã ngoài maø xa lìa traàn caáu, ôû trong caùc phaùp phaùt sanh con maét thaáy phaùp25. Baáy giôø, Baø-taát-tra vaø Phaû-la-ñoïa sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

25. Baûn Minh: ö chö phaùp trung, ñaéc phaùp nhaõn sanh ; caùc baûn khaùc: chö phaùp phaùp nhaõn sanh . Ñaây chæ tröôøng hôïp chöùng quaû Döï löu; D.13 khoâng ñeà caäp söï kieän naøy. Vaên cuù töông ñöông Paøli, tham chieáu D.3 Ambaæeha-sutta (21): aøsane virajaö vimalaö dhamma-cakkhuö udapaødi: ngay taïi choã, saïch buïi baëm, saïch caùu baån, con maét thaáy phaùp khôûi leân.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.